

CENTENARI DE LA VISITA DEL REI ALFONS XIII AL PENEDÈS

Crònica del 17 d'abril de 1904

Escrita pel periodista i poeta Joan Maragall i Gorina per a la revista L'Avenç

"El contacte del Rei amb els agricultors fa l'efecte d'ésser el més moral i fecund. En l'excursió d'avui al Penedès sembla haver-hi regnat, no un major entusiasme superficial que el qualsevulla altra part, però sí un mutual interès més penetrant, més viu que en tot lo altre. I al vespre, aquí, en l'Institut de Sant Isidre, el Rei dient que volia aprendre el català per a entendre's millor amb els pagesos una altra vegada; i en Maura, mostrant-se menys reservat de lo que havia estat, i fins fent un cert acatament al catalanisme, han promogut un entusiasme més substancial que tot altre. Ha semblat com si comencéssim a entendre'ns. I els diaris de Madrid marcaran demà la vivor d'aquest contacte amb els graus de la seva indignació. Aquesta mena de proporció que es mostra quasi matemàtica entre el content d'aquí i el descontent d'allà, revela una vegada més lo tràgic del problema català dintre d'Espanya, i hauria d'imposar-nos a uns i altres gran serietat en tractar-lo; perquè tots ens hi juguem la vida".

Han passat cent anys i la història es repeteix. Si el 17 d'abril de 1904 Alfons XIII va prometre que la propera vegada que visités Catalunya ja parlaria català -una declaració de bones intencions que mai no va passar d'això- ara tenim un rei que també va dir fa molts anys el mateix, i un president del govern de l'Estat que se'n va per sempre i que afirmava parlar en català només a la intimitat. Tot i admetre que sovint els catalans no ens expliquem ni prou bé ni prou alt, el cert és que en els darrers vuit anys hem tingut a Madrid uns

quants mitjans de comunicació privats i públics, controlats pel partit i pel govern conservador -la caverna mediàtica-, decidits a dramatitzar tot el que passava a Catalunya, molt especialment des que hi havia un govern d'esquerres, i un nou president de la Generalitat que també es diu Maragall i que es jugava la seva llibertat si s'atrevia a convocar una consulta democràtica per reformar l'Estatut. Quan l'escàndol provocat arran de l'entrevista del líder d'ERC i conseller en cap de la Generalitat, Josep Lluís Carod Rovira, amb ETA, ara fa ja tres mesos -un contacte totalment desencertat, innocent i irresponsable-, Pasqual Maragall, actual president de la Generalitat, nét del poeta Maragall, va declarar: "La dreta espanyola és mestra en l'art de la dosificació, planificació i manipulació dels escenaris mediàtics... La conducta del nostre Govern procurarà en tot moment no afavorir aquest comportament políticament reprotxable", al lector no se li escaparà la semblança d'aquestes paraules de Maragall amb la darrera frase de la crònica escrita pel seu avi el 17 d'abril de 1904. El debat sobre aquest tema, com una mena de cançoneta recurrent, oscil·la entre els qui creuen que Catalunya s'hauria d'esforçar per explicar-se millor a Espanya, els qui pensen que Espanya hauria d'aplicar-se més per entendre Catalunya i els qui diuen que no cal amoïnar-se perquè no hi ha res a fer. Si fa no fa, com cent anys enrere.

Ara veurem si amb el canvi de règim la història s'escriurà d'una manera diferent.

La visita reial al Penedès, minut a minut

- 1 08.30 Sortida del tren reial de Barcelona.
- 2 09.45 Arribada del rei a l'estació de Vilafranca.
- 3 10.00 Missa dominical a la basílica de Santa Maria.
- 4 11.00 Recepció a l'Ajuntament de Vilafranca.
- 5 11.20 Visita a un envelat del Centre Vitícola del Penedès.
- 6 11.30 Visita al Centre Agrícola del Penedès, fundat l'any 1876.
- 7 11.40 Visita a l'Estació Enològica de Vilafranca, inaugurada l'any anterior.
- 8 11.45 Demostració d'un locomòbil i d'una nova arada per tal de facilitar el desfonament del terreny durant el procés de replantació de la vinya al Camp del senyor Parellada.
- 9 12.00 Visita als cellers i magatzems de Torres.
- 10 12.15 Visita als cellers de Ròmul Bosch i Alsina.
- 11 12.30 Sortida de l'estació de Vilafranca.
- 12 13.00 Arribada del tren a Sant Sadurní.
- 13 13.30 Alfons XIII i la comitiva reial entren a can Codorniu.
- 14 14.00 Dinar a can Codorniu.
- 15 15.30 Tramesa d'un telegrama a la reina i posterior visita als cellers i a les caves Codorniu.
- 16 16.30 Visita a les escoles públiques de la plaça Nova en construcció.
- 17 17.00 Recepció a l'Ajuntament de la vila, en el qual els alcaldes de Gelida, Castellví de Rosanes, Martorell i Sant Sadurní plantegen al rei la necessitat de millorar les vies de comunicació entre aquestes poblacions.
- 18 17.30 Sortida del tren reial en direcció a Barcelona.
- 19 18.30 El seguici reial arriba a Barcelona.

On és la pel·lícula?

Aquesta fotografia feta a can Codorniu el 17 d'abril de 1904 demostra que la visita d'Alfons XIII va ser filmada en cine, un recurs gens habitual a l'època. Durant dècades, l'autor d'aquest reportatge ha intentat infructuosament localitzar la pel·lícula o el negatiu en diferents arxius catalans i espanyols. El més complet és el del No-Do, el documental pamfletari del franquisme, a Madrid. Bobines i més bobines corresponents tant al període de la dictadura com als anteriors, totes mal classificades, van ser visionades amb el propòsit de trobar aquelles històriques seqüències i poder disposar així de les imatges animades del rei al Penedès. El fracàs d'aquesta recerca, que no hauria de fer-nos renunciar a continuar buscant-les, només es mitiga amb el fet casual d'haver localitzat altres filmacions, també molt interessants, que caldria rescatar per als arxius comarcals i per a la història del Penedès. Pel que fa a les imatges fotogràfiques de la visita d'Alfons XIII al Penedès, n'hi ha encara moltes per localitzar, identificar i catalogar en diversos arxius públics i privats locals, comarcals i nacionals.

(Foto realitzada per Josep Fatjó. Arxiu CQR)